

Такім чынам, фразеалагічныя адзінкі, якія ўтрымліваюць у сваім складзе лексему “вада” і іншыя “водныя кампаненты”, уяўляюць сабой дастаткова значны ў лінгвакультуралагічным аспекце моўны пласт з ярка выражанай нацыянальнай спецыфікай і значнай культурнай інфармацыяй, якая фарміруе моўную карціну народа. Гэтыя адзінкі адлюстроўваюць самыя разнастайныя накірункі чалавечага жыцця, асаблівасці прыроды і іншых зямных рэалій. Адзначаныя кампаненты ў складзе фразеалагізмаў могуць захоўваць сувязь з першапачатковым значэннем, але часцей яны семантычна пераўтварыліся і з іх дапамогай рэалізуюцца іншыя значэнні, без непасрэднай сувязі з іх першапачатковым.

Спіс выкарыстанай літаратуры

- 1 Лепешаў, І. Я. Слоўнік фразеалагізмаў : у 2 т. Т. 1. А-Л / І. Я. Лепешаў. – Мінск : БелЭН імя П. Броўкі, 2008. – 672 с.
- 2 Лепешаў, І. Я. Слоўнік фразеалагізмаў : у 2 т. Т. 2. М-Я / І. Я. Лепешаў. – Мінск : БелЭН імя П. Броўкі, 2008. – 704 с.
- 3 Глумачальны слоўнік беларускай мовы : у 5-ці т. Т. 1. А-В / [Рэд. тома М. Р. Лобан]. – Мінск : Гал. рэд. Беларус. Сав. Энцыклапедыі, 1977. – 608 с.
- 4 Лепешаў, І. Я. Этымалагічны слоўнік фразеалагізмаў / І. Я. Лепешаў. – Мінск : БелЭн, 2004. – 448 с.
- 5 Глумачальны слоўнік беларускай мовы : у 5-ці т. Т. 4. П-Р / [Рэд. тома Г. Ф. Вештарт, Г. М. Прышчэпчык]. – Мінск : Гал. рэд. Беларус. Сав. Энцыклапедыі, 1980. – 768 с.
- 6 Глумачальны слоўнік беларускай мовы : у 5-ці т. Т. 5. Кн.1. С-У / [Рэд. тома М. Р. Суднік]. – Мінск : Гал. рэд. Беларус. Сав. Энцыклапедыі, 1983. – 663 с.

The article is devoted to the analysis of phraseological units of the Belarusian language, united by the presence of "water" components in their composition. The influence of these components on the formation of phraseological meaning, as well as the semantic orientation of such units are analyzed. The interaction of the culture of and language through the prism of phraseology is considered, the most common tendencies of reflecting the cultural and national specifics in the phraseological picture of the world of Belarusians are revealed.

УДК 811.161.3'36

А. В. СЕМЯНЬКЕВІЧ

г. Мінск, УА “Мінскі дзяржаўны лінгвістычны ўніверсітэт”

ТЫПАЛОГІЯ МЕТАФАРЫЧНЫХ МАДЭЛЯЎ ПЛЮРАЛІЗАЦЫІ БЕЛАРУСКІХ НАЗОЎНІКАЎ

У артыкуле сістэматызуецца тыпы семантычнай плюралізацыі беларускіх назоўнікаў на аснове адносін падабенства. Тыпалогія ажыццяўляецца на лексікаграфічным матэрыяле.

Найбольшую колькасць назоўнікаў pluralia tantum (далей – plt), утвораных семантычным шляхам, складаюць структуры з адносінамі сумежнасці. Аднак семантычныя дэрываты з множналікавай флексіяй могуць утварацца і ў выніку метафарызацыі, якая грунтуецца «на адным з універсальных сродкаў чалавечага ўсведамлення – параўнанні, супастаўленні новага прадмета з ужо вядомым і выдзяленні пры гэтым агульных іх уласцівасцей» [1, с. 31]. У сучаснай лінгвістыцы ўкараніўся тэзіс аб тым, што «мове ў вышэйшай ступені ўласціва выпрацоўваць устойлівыя семантычныя формулы, рэгулярныя мадэлі» пераносу значэнняў [2, с. 63]. Тыпалогію

субстантыўнай метафары ў беларускім мовазнаўстве ажыццявіў В. Д. Старычонок [1, 3, 4]. Па гэтых універсальных мадэлях, апісаных і сістэматызаваных у лінгвістычнай літаратуры, адбываецца і метафарычная плюралізацыя.

Тыпалогія мадэляў семантызацыі субстантыўных форм множнага ліку на аснове падабенства ажыццяўлялася на матэрыяле 6 слоўнікаў агульнага, аспектнага і перакладнога тыпу. Лексікаграфічнае апісанне ў сілу сваёй спецыфікі не можа адлюстравать усе факты лексікалізацыі як градуальнай з’явы, паколькі ў слоўніках фіксуюцца вынікі гэтага працэсу. Прадстаўленая тыпалогія адлюстроўвае вынікі узуальнай замацаванасці ў лексіконе беларускай мовы намінатыўнай функцыі форм множнага ліку [5, 6].

1. Пераасэнсаванні па вонкавым падабенстве рэалій: *талерка* – *талеркі* ‘посуд круглай формы з шырокім дном і прыўзнятымі краямі’ → *талеркі* ‘ўдарны музычны інструмент, які складаецца з двух металічных дыскаў’; *іерогліф* – *іерогліфы* ‘фігурны знак у сістэме ідэаграфічнага пісьма’ → *іерогліфы* ‘незразумелае пісьмо, неразборлівы почырк’; *поле* – *палі* ‘абшар, прастора’ → *палі* ‘шырокі бераг капелюша’; *труфель* – *труфелі* ‘грыб’ → *труфелі* ‘назва шакаладных цукерак, якія сваёй формай падобны на гэты грыб’; *ком* – *камы* ‘кавалак рэчыва груглай формы’ → *камы* ‘бульбяная каша’; *брус* – *брусы* ‘апілаванае або абчасанае бярвяно’ → *брусы* ‘гімнастычная прылада з дзвюх круглых паралельных перакладзін’. Кампактную ТГ у гэтай мадэлі складаюць множналікавыя фітонімы (лексікалізуюцца, як правіла, дэмініватыўныя формы): *боцік* – *боцікі* ‘абутак’ → *боцікі* ‘расліна, тое, што і аканіт’; *званок* – *званкі*, (*званочак* – *званочки*) ‘невялікі звон’ → *званкі* (*званочки*) ‘расліна з блакітнымі кветкамі, падобнымі на званок’; *слёзка* – *слёзкі* ‘вадкасць з вачэй’ → *слёзкі* ‘расліна дрыжнік’. Высокую рэгулярнасць метафарызацыі ў гэтай тэматычнай групе дэманструюць народныя назвы раслін (*гаршчокі*, *жбанкі*, *зебрыкі* і інш.).

2. Функцыянальныя пераасэнсаванні: *каардыната* – *каардынаты* ‘адна з велічынь, якія вызначаюць месцазнаходжанне пункта на плоскасці або ў прасторы’ → *каардынаты* ‘адрас, месцапражыванне ці месцазнаходжанне каго-н.’; *права* – *правы* ‘правамоцтва, якое належыць пэўнай асобе’ → *правы* ‘дакумент, які дазваляе кіраваць аўтамабілем’; *рамка* – *рамкі* ‘абрамленне’ → *рамкі* ‘межы, у якіх нешта адбываецца’; *дзірка* – *дзіркі* ‘адтуліна’ → *дзіркі* ‘недахоп, нястача’; *сродак* – *сродкі* ‘тое, што неабходна для ажыццяўлення чаго-н.’ → *сродкі* ‘грошы’; *клас* – *класы* ‘падраздзяленне школы’ → *класы* ‘дзіцячая гульня’; *шлак* ‘пабочны прадукт металургічнай вытворчасці’ → *шлакі* ‘адходы фізіялагічных працэсаў, якія адбываюцца ў арганізме’.

3. Пераасэнсаванні па размяшчэнні ў прасторы: *верх* *singularia tantum* (далей – *sgt*) ‘прастора, якая знаходзіцца над чым-н.’ → *вярхі* 1) ‘вышэйшыя, кіруючыя колы грамадства’; 2) ‘высокія гукі, ноты’; 3) ‘павярхоўныя веды’ (аналагічна *ніз* – *нізы*); *зад* *sgt* ‘задняя частка чаго-н.’ → *зады* ‘тое, што раней вывучана або ўсім вядома’; *эмпірэй* ‘самая высокая частка неба, напоўненая агнём і святлом, дзе жывуць багі ці святыя’ → *эмпірэй* ‘сфера летуценнасці, мар, незямнога існавання’; *гарызонт* ‘далягляд, уся бачная навокал зямная паверхня’ → *гарызонты* ‘кола дзеянняў, магчымасцей’; *перад* *sgt* ‘пярэдняя частка чаго-н.’ → *перяды* ‘частка абутку, што ахоплівае верх ступні’.

4. Заанімічныя метафары. Самымі рэгулярнымі ў сістэме множналікавых семантычных дэрываў з’яўляюцца дзве метафарычныя мадэлі:

4.1 «жывёла → прылада працы, тэхнічнае прыстасаванне»: *кошка* – *кошкі* ‘свойская жывёліна’ → *кошкі* ‘прыстасаванне ў форме кручкоў з шыпамі, якое прымацоўваецца да абутку пры пад’ёме на слупы і пад.’; *маскіт* – *маскіты* ‘насякомае’ → *маскіты* ‘сукупнасць невялікіх ваенных суднаў, прызначаных для баявых дзеянняў вялікімі групамі’. Агентам метафарызацыі ў гэтай мадэлі часта выступае слова *казёл*, якое мае надзвычай складаную і разгалінаваную сістэму лексіка-семантычных варыянтаў: 1) *козлы* ‘прыстасаванне для плавання дроў’, 2) ‘сядзенне для фурмана’, 3) спосаб расстаноўкі вінтовак’, 4) ‘падстаўка ў выглядзе бруса на чатырох ножках, збітых крыж-накрыж’. Высокую частотнасць выкарыстання вонкавых уласцівасцей гэтай жывёлы для пераносу на прадметныя назвы выяўляюць рэгіянальныя назвы: *казлы* 1) ‘прыстасаванне для

сушкі травы’, 2) ‘металічныя вілы’, 3) ‘прыстасаванне для ляжання на дрэвах’, 4) ‘перакрыжаваныя кроквы’, 5) ‘прылада для наматвання пражы’; *козачкі* ‘невялікія сані’ і інш.;

4.2 «жывёла → расліна». Характэрнай асаблівасцю гэтай мадэлі з’яўляецца выкарыстанне дэмінітуўных форм назваў жывёл у якасці агентаў пераносу: *ваўчок* – *ваўчкі* ‘драпежная жывёліна’ → *ваўчкі* ‘расліна з учэпістымі калючкамі’ (гэта ж расліна называецца і *сабачкамі*, перанос грунтуецца таксама на вонкавым падабенстве); *скочка* – *скочкі* ‘блыха’ → *скочкі* ‘травяністая расліна’; *пеўнік* – *пеўнікі* ‘свойская птушка’ → *пеўнікі* ‘трыбы’. Калі да аналізу прыцягнуць рэгіянальныя назвы раслін, то рэгулярнасць гэтай мадэлі значна ўзрасце, напрыклад: *вошкі* ‘расліна свінакроп’ (перанос ад *вош* па выглядзе дробнага насення); *кіцюкі* (*коцікі*), *коткі* ‘канюшына’ ад *кіцюк* – *кіца* ‘кацяня’; *камарыкі* ‘расліна зязюльчын светнік’ (кветкі на балоце ствараюць у масе ўражанне лятучых камароў); *кароўкі* ‘расліна аер’ (матывацыя няясная, што ўвогуле характэрна для зааморфных утварэнняў); *зязюлькі* ‘дрыжнік’; *мядзведзіны* ‘ажыны’ (перанос паводле павер’я, што мядзведзі вельмі любяць гэтыя ягады); *авечачкі* ‘каткі на вярбе’. Як і ў папярэдняй мадэлі, для намінацыі раслін у гаворках часта выкарыстоўваюцца лексікалізаваныя формы множнага ліку слоў *каза* і *казлы*, прычым механізм метафарызацыі часта ўскладняецца асацыятыўна-ацэначнымі кампанентамі [7].

Невялікая колькасць плюратаваў, утвораных ад заонімаў, адносіцца да іншых тэматычных груп: *баранчык* – *баранчыкі* ‘маленькі баран, ягня’ → *баранчыкі* ‘невялікія пеністыя хвалі на вадзе’ і ‘невялікія кучаравыя воблакі’; *каток* – *каткі* ‘свойская жывёла’ → *каткі* ‘катахі’. Вобраз жывёл выкарыстоўваецца ў народных назвах дзіцячых гульняў (напрыклад, *куры*, *конікі*).

5. Антрапамарфічныя метафары. У сістэме семантычных дэрыватаў, аформленых плюральна, гэты від метафарычнага пераасэнсавання прадстаўлены мадэллю «антрапамарфізм → назва расліны»: *дзед* – *дзяды* ‘стары чалавек з барадой’ → *дзяды* ‘лопух’; *братка* – *браткі* ‘сыны адных бацькоў’ → *браткі* ‘расліна сямейства фіялкавых’; *паніч* – *панічы* → *панічы* ‘расліна павой’ (матывацыя няясная). Шмат прыкладаў рэалізацыі гэтай мадэлі даюць народныя назвы раслін, напрыклад: *бацькі* ‘спарыння’; *маткі* ‘каноплі’; *папы* ‘кветкавая расліна’ і інш. Прычым апошнія плюратавы дэманструюць складаны вобразна-асацыятыўны механізм. Так, *маткамі* называюць толькі каноплі з насеннем; *папы* атрымалі сваю назву з-за падабенства кветкі пасля ападзення пялёсткаў да галавы манаха з танзурай; выкарыстанне назваў роднасці (*бацькі*) заснавана на магіі засцярогі ад зла. Адзначаны выпадкі выкарыстання антрапонімаў у якасці агентаў параўнання (*агаткі*, *аўдулькі*, *манечкі*). Сярод іншых тэматычных груп ад антрапонімаў (міфонімаў) утвораны плюратавы *амуры* ‘любоўныя адносіны’ (ад Амур ‘бог кахання’), *сірэны* ‘клас марскіх жывёл’ (ад *сірэна* ‘дэманічная істота з цэлам жанчыны і птушкі, якія ўвасаблялі жахі мора’).

6. Саматычныя пераасэнсаванні.

6.1. Мадэль «частка цела жывёлы і арганізма чалавека → рэалія матэрыяльнага свету». Партытывамі для гэтай мадэлі з’яўляюцца практычна ўсе найбольш значныя часткі цела жывога арганізма: *зуб* – *зубы* → *зубы* ‘элемент механізмаў’; *вушка* – *вушкі* → *вушкі* ‘страва’; *галава* ‘частка цела’ → *галава* ‘пярэдняя частка’ → *галоўкі* 1) ‘пярэдняя частка саней’, 2) ‘пярэдняя частка ботаў (у гаворках зафіксаваны яшчэ лексіка-семантычныя варыянты ‘верхняя частка хамута’, ‘насенныя каробачкі льну’, ‘пачаскі з вярхоў трасты льну’, ‘гадунак валакна’, ‘нізкасортная пражы’); *плячо* – *плечы* → *плечкі* ‘вешалка’; *рог* – *рогі* → *рагулькі* ‘расліна’ і *ражкі* 1) ‘спарыння’, 2) ‘від макарон’). У дыялектах гэта мадэль прадстаўлена значна большай колькасцю прыкладаў: *губы* ‘чапяла’, *зубы* ‘матыка’, *кетці* ‘зубцы шасцярні’, *клюшні* ‘від калёс’, *зубы* ‘карункі’, *рэбры* ‘басаноўкі’ і інш.;

6.2. адваротная мадэль у літаратурнай мове рэпрэзентавана адзінкавымі плюратавамі, напрыклад: *шлях* – *шляхі* ‘прастора, па якой адбываецца рух, перамяшчэнне’ → *шляхі* ‘орган у выглядзе каналаў, якія забяспечваюць жыццядзейнасць арганізма’. Аднак у гутарковай мове такія пераносы з’яўляюцца прадуктыўнымі і рэгулярнымі, прычым многія вытворныя характарызуюцца асаблівай канататыўнай насычанасцю (яркай вобразнасцю і эмацыянальнасцю): *бакулы* ‘вочы’ ад *бакула* ‘абманшчык’; *баляскі* ‘рэдкія зубы’ ад *баляса* – *балясы* ‘слупкі агароджы’; *блінькі* ‘мочкі вушэй’ ад *блінок* ‘нешта круглае’; *галы* ‘ягадзіцы’ ад *гала* ‘круглы прадмет’; *бельмы* ‘вочы’ ад *бяльмо* ‘пляма на рагавой абалонцы’; *жаўткі* ‘ўнутраныя органы’ ад *жаўток* ‘унутранасць

яйка'; *кнігі* 'адзел страўніка буйной рагатай жывёлы' ад *кніга*; *кудлы* 'валасы' ад *кудзеля*; *пні* 'адрасткі пер'я ў птушак' ад *пень* – *пні*; *грыбы* 'губы' ад *грыб* 'расліна' і інш. У рэдкіх выпадках множналікавыя саматызмы ўтвараюцца шляхам метафарызацыі таксама саматызмаў (напрыклад, *пэйсы* 'доўгія раскудлачаныя валасы' ад *пэйса* – *пэйсы* 'пасмы валасоў ля скроняў у артадаксальных яўрэяў').

7. Пераносы, у выніку якіх утвараюцца лексіка-семантычныя варыянты з абстрактнай семантыкай: *байка* – *байкі* 'казка, кароткі апавед' → *байкі* 'пустыя размовы, выдумкі'; *беспарадак* 'адсутнасць парадку' → *беспарадкі* 'масавыя народныя хваляванні'; *Вавілон* 'старажытны горад' → *вавілоны* 'выкрутасы'; *від sgt* 'тое, што адкрываецца перад вачыма, перспектыва' → *віды* 'меркаванні пра што-н., што яшчэ будзе, на падставе папярэдніх дадзеных'; *задатак* 'частка сумы, якая ўносіцца наперад як гарантыя выканання абавязальства' → *задаткі* 'зародкі якіх-н. якасцей, здольнасцей'; *капец* 'надмагільны насып' → *капцы* 'смерць'.

Адзінкавыя плоратывы рэпрэзентуюць іншыя метафарычныя пераносы: часавыя (*будзень* – *будні* 'несвяточны дзень' → *будні* 'штодзённае жыццё'), квантытатыўныя (*капейка* – *капейкі* 'манета найменшай вартасці' → *капейкі* 'невялікая сума грошай') і інш.

Ад аднаго вобраза могуць лексікалізавацца полісемантычныя плоратывы, адзін множналікавы лексіка-семантычны варыянт якіх утвараецца ў выніку метаніміі, другі – метафары, напрыклад: *кола* 'круг, які круціцца на восі' → *колы* 1) 'калёсы' (метанімія) і *колы* 2) 'група людзей, аб'яднаных якімі-н. сувязямі' (метафара праз пасрэдніцтва значэння 'тое, што акружае, замыкаецца вакол чаго-н.); *мозг* 'адзел нервовай сістэмы жывёл і чалавека ў выглядзе рэчыва, якое запаўняе чэрап' → *мазгі* 1) 'страва, прыгатаваная з мазгоў жывёл' (метанімія) і *мазгі* 2) 'разумовыя здольнасці чалавека' (метафара).

Множналікавы полісемант можа быць вынікам ланцужковага пераасэнсавання: *шпілька* – *шпількі* 'прыстасаванне з дроту для заколвання валасоў' → *шпількі* 1) 'вузкія і высокія абцасы ў жаночых туфлях' (метафара) → *шпількі* 2) 'туфлі на такіх абцасах' (метанімія); *ланцуг* – *ланцугі* 'паслядоўна злучаныя металічныя звёны' → *ланцугі* 1) 'аковы, кайданы' (метанімія) → *ланцугі* 2) 'тое, што скоўвае свабоду, гняце' (метафара); *задворак* 'задняя частка двара' → *задворкі* 1) 'месца за дварамі' (метанімія) → *задворкі* 2) 'ускраіна, глухая, закінутая мясцовасць' (метафара).

Такім чынам, лексікалізаваныя формы множнага ліку рэалізуюць усе віды метафарычных пераасэнсаванняў, характэрных для субстантыўнай сістэмы пераносных значэнняў. Самымі рэгулярнымі і прадуктыўнымі з'яўляюцца метафарычныя мадэлі па вонкавым і функцыянальным падабенстве; у якасці партытываў параўнання часта выкарыстоўваюцца заанімы. Кампактную групу множналікавых вытворных паводле тэматычнай прыналежнасці ўтвараюць фітонімы. Метафарычнае ўтварэнне *pl*т вызначаецца адсутнасцю анімістычных пераасэнсаванняў, якія колькасна дамінуюць у сістэме другасных лексіка-семантычных варыянтаў карэлятыўных паводле ліку назоўнікаў.

Спіс выкарыстанай літаратуры

1 Старычонок, В. Д. Полісемія ў беларускай мове: на матэрыяле субстантываў / В. Д. Старычонок. – Мінск : Беларус. дзярж. пед. ун-т, 1997. – 232 с.

2 Журавлев, А. Ф. Технические возможности русского языка в области предметной номинации / А. Ф. Журавлев // Способы номинации в современном русском языке : сборник научных статей; отв. ред. Д. Н. Шмелев. – М., 1982. – С. 45–108.

3 Старычонок, В. Д. Многазначнасць слова ў беларускай мове : у 3 кн. / В. Д. Старычонок. – Мінск : Колорград, 2017. – Кн. 1 : Асноўныя тыпы полісеміі, кірункі семантычнай дэрывацыі. – 273 с.

4 Старычонок, В. Д. Метафара ў беларускай мове: на матэрыяле субстантываў / В. Д. Старычонок. – Мінск : Беларус. дзярж. пед. ун-т, 2007. – 188 с.

5 Семян'кевіч, А. В. Тыпалогія беларускіх рэчыўных назоўнікаў *pluralia tantum* паводле дэнататыўных і кагнітыўна-прагматычных прымет / А. В. Семян'кевіч // Мова – літаратура – культура : матэрыялы VIII Міжнар. навук. канф., Мінск, 15–16 верас. 2016 г. : да 90-годдзя праф. Л. М. Шакуна : у 2 ч. / Беларус. дзярж. ун-т; у аўт. рэд. – Мінск, 2016. – Ч. 1. – С. 125–127.

6 Семян'кевіч, А. В. Нацыянальна-кагнітыўныя параметры плюралізацыі рэчыўных назоўнікаў у беларускай мове / А. В. Семян'кевіч // Беларуская граматыка: ад Браніслава Тарашкевіча да сучаснасці: зб. матэрыялаў Міжнар. навук. канф., Мінск, 19–20 студз. 2017 г. / НАН Беларусі, Цэнтр даслед. беларус. культуры, мовы і літ., Ін-т мовазнаўства; рэдкал.: В. А. Мандзік, Л. А. Ліхадзіеўская, В. Л. Татур. – Мінск, 2017. – С. 223–229.

7 Семян'кевіч, А. В. Імпліцытная п'ярэтыўнасць у семантыцы лексікалізаваных множналікавых назоўнікаў / А. В. Семян'кевіч // Экспліцытнае і імпліцытнае в мове і рэчы : тез. докл. Міжнарод. навуц. канф, Мінск, 10–11 мая 2017 г. / Мін. гос. лінгвіст. ун-т; рэдкал.: Л. М. Лещева (отв. ред.) [и др.]. – Мінск, 2017. – С. 246–248.

The article systematizes the types of lexicalization of Belarusian nouns on the basis of similarity relations. The typology is constructed from lexicographic material.

УДК 811.161.1'42'367.635:398.91:070

О. А. СИМОНЧУК

г. Гомель, УО «Гомельский государственный университет имени Франциска Скорины»

РОЛЬ ЧАСТИЦ ПРИ ОККАЗИОНАЛЬНОМ УПОТРЕБЛЕНИИ ПАРЕМИЙ В ПУБЛИЦИСТИЧЕСКИХ ТЕКСТАХ

В статье рассматриваются особенности функционирования частиц при окказиональном употреблении паремий, которые относятся к массиву общих суждений о предпочтительности, в публицистических текстах. Уделяется внимание выражению различных отношений с помощью частиц, а также определяются дополнительные смысловые оттенки значения паремии, которые она получает при включении частиц в её состав.

При употреблении паремий в публицистических текстах авторы достаточно часто прибегают к их структурным и семантическим изменениям. Одним из самых распространенных видов структурно-семантических трансформаций паремий является расширение их компонентного состава. В большинстве случаев оно происходит за счет включения в состав паремии таких компонентов, которые помогают конкретизировать определенную ситуацию, характеризующую паремией, в различных деталях, например, в отношении времени и места действия, субъектов и объектов действия. Но и для интенсификации значения отдельных слов или словосочетаний, а также всей паремии в целом авторы могут прибегнуть к включению служащих для этой цели особых компонентов. При этом нельзя не заметить тесную связь интенсификации с экспрессивизацией, когда автор путём включения дополнительных компонентов в состав паремии стремится не только увеличить экспрессивность, эмоциональный «градус» контекста, но и передать отношение к описываемому событию или реалии [1, с. 72–73] и таким образом, возможно, проложить своеобразный «фарватер» для формирования у читателя желаемой со стороны автора точки зрения по отношению к описываемой ситуации.

Исследуя языковые средства, с помощью которых автор пытается оживить свой диалог с читателем и повлиять на формирование у него определенной точки зрения относительно представляемой ситуации действительности, мы обратили внимание на включение с этой целью